

**Узагальнений бюлетень про стан масивів поверхневих вод
у суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської
області за I квартал 2022 року**

Об'єкти, створи і періодичність відбору проб в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області на 2022 рік визначені «Програмою державного моніторингу вод (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод)», затвердженою наказом Міндовкілля 05.01.2022 № 1 та «Порядком здійснення державного моніторингу вод», затвердженим наказом Держводагентства України від 12.01.2022 № 5.

Діагностичний моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті передбачено здійснювати на 32 масивах поверхневих вод, що становить 3,1 % від визначених, у 35 пунктах моніторингу:

- Житомирська область - 4 пункти моніторингу;
- Рівненська область - 11 пунктів моніторингу;
- Волинська область - 10 пунктів моніторингу;
- Хмельницька область - 5 пунктів моніторингу;
- Тернопільська область - 3 пункти моніторингу;
- Львівська область - 1 пункт моніторингу;
- Київська область - 1 пункт моніторингу

Протягом I кварталу 2022 року, враховуючи безпекову ситуацію, не у всіх пунктах була можливість виконувати відбір проб.

Зведена інформація про кількість відібраних проб та виконаних вимірювань за I квартал 2022 року наведена в таблиці:

суббасейн Прип'яті	ПЛАН		ФАКТ	
	проб	вимірювань	проб	вимірювань
Питні водозабори та транскордонні водотоки	33	660	23	460
із них:				
<i>БУВР Прип'яті</i>	9	180	7	140
<i>РОВР у Рівненській області</i>	15	300	10	200
<i>РОВР у Хмельницькій області</i>	6	120	4	80
<i>МОЗМ дніпровських вдсх</i>	3	60	2	40
Хімічні (пріоритетні та басейнові специфічні)	105	6615	70	1589
із них:				
<i>БУВР Прип'яті</i>	12	756	8	280
<i>РОВР у Рівненській області</i>	33	2079	22	455
<i>РОВР у Хмельницькій області</i>	15	945	10	0
<i>МОЗМ дніпровських вдсх</i>	3	189	2	58
<i>РОВР у Волинській області</i>	30	1680	20	511
<i>РОВР у Тернопільській області</i>	9	567	6	210
<i>БУВР Західного Бугу та Сяну</i>	3	189	2	70
Радіологічні	24	48	16	32
із них:				
<i>БУВР Прип'яті</i>	6	12	4	8
<i>РОВР у Рівненській області</i>	15	30	10	20
<i>МОЗМ дніпровських вдсх</i>	3	6	2	4

Мережа пунктів моніторингу у суббасейні середнього Дніпра в межах Житомирської області -10 пунктів моніторингу на річках: Тетерів, Гнилоп'ять, Ірша, Возня та Ів'янка.

суббасейн середнього Дніпра	ПЛАН		ФАКТ	
	проб	вимірювань	проб	вимірювань
Питні водозабори	15	300	12	240
Хімічні (пріоритетні та басейнові специфічні)	30	1890	20	679
Радіологічні	3	6	2	2

За результатами вимірювань більшість фізико-хімічних показників якості масивів поверхневих вод басейну річки Прип'ять та середнього Дніпра на питних водозаборах та транскордонних водотоках знаходиться значно нижче ГДК (гранично-допустимих концентрацій) для водойм госпитного та рибогосподарського водокористування. В цілому значення показників якості в басейні річки Прип'ять та середнього Дніпра майже не відрізняються від аналогічного періоду минулого року та знаходяться на задовільному рівні.

Має місце перевищення ГДК по наступних показниках:

суббасейн Прип'яті -питні водозабори:

- хімічне споживання кисню (ХСК) в 2,0 раза (29,4- 30,59 мгО/дм³) 2 проби (ГДК= 15,0мгО/дм³).

- залізо загальне в 1,8 – 4,6 раза (0,538 -1,366 мг/дм³) 2 проби (ГДК=0,3 мг/дм³).

транскордонні водотоки:

- біологічне споживання кисню (БСК₅) в 1,1 – 1,3 раза (3,16-3,86 мгО₂/дм³) 5 проб (ГДК= 3,0 мгО₂/дм³).

- залізо загальне в 1,6 – 18,8 раза (0,157 -1,876 мг/дм³) 6 проб (ГДК=0,1 мг/дм³).

- нітроген амонійний в 1,1 – 1,6 раза (0,539-0,808 мг/дм³) 3 проби (ГДК=0,5 мг/дм³).

суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області – питні водозабори:

- хімічне споживання кисню (ХСК) в 1,7–2,5 раза (25,35- 38,22 мгО/дм³) 5 проб (ГДК= 15,0мгО/дм³).

- біологічне споживання кисню (БСК₅) в 1,1 раза (3,39 мгО₂/дм³) 1 проба (ГДК=3,0 мгО₂/дм³).

- залізо загальне в 1,2 – 2,5 раза (0,352 -0,763 мг/дм³) 4 проби (ГДК=0,3 мг/дм³).

- марганець в 1,5 – 3,4 раза (0,148 – 0,343 мг/дм³) 2 проби (ГДК=0,1 мг/дм³).

Кисневий режим задовільний: суббасейн Прип'яті-7,30-12,59 мгО₂/дм³, суббасейн середнього Дніпра- 12,24-12,95 мгО₂/дм³, що більше 4,0 мгО₂/дм³, мінералізація води оптимальна, вміст нітрогену нітратного, фосфору ортофосфатів знаходиться нижче рівня токсичної дії.

ПРІОРИТЕТНІ РЕЧОВИНИ:

суббасейн Прип'яті:

У досліджених протягом I кварталу пробах перевищень максимальних значень Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯмак) вмісту забруднюючих пріоритетних речовин не зафіксовано. Разом з тим із 56 контрольованих показників найчастіше фіксується присутність пестицидів та інсектицидів, які використовуються у сільському господарстві для боротьби зі шкідниками; поліароматичних вуглеводних

сполук, які використовуються у синтезі барвників і лікарських речовин та летких органічних сполук, що використовуються у фармакології та при виготовленні пестицидів і барвників.

Найбільша їх присутність із досліджених проб на початок кварталу, а це 11 забруднюючих речовин зафіксована у р. Уж, 172 км, питний в/з м. Коростень, із них: 3-групи пестициди та інсектициди (антразин, тербутрин, хлорпірифос (хлорпірифос-етил), 2-поліароматичні вуглеводні (флуорантен, нафталін), 3- леткі органічні сполуки (дихлорметан (хлористий метилен), трихлорметан (хлороформ), 1,2-дихлоретан), 2 – хлоровані вуглеводні (трихлоретилен, тетрахлоретилен) та 1 – група розчинників (тетрахлорметан (чотири хлористий вуглець).

Порівняно із попереднім кварталом якість води у суббасейні Прип'яті за вмістом специфічних синтетичних показників істотно не змінилася і знаходиться майже на аналогічному рівні.

Серед пріоритетних небезпечних речовин досліджуються несинтетичні показники групи важких металів, це кадмій, ртуть, нікель, мідь, цинк, хром і миш'як.

У досліджених пробах вміст важких металів присутній, але їх показники значно нижче максимальних значень Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{max}).

На початок кварталу зафіксованого перевищення згідно ЕНЯ_{max}-0,07 мкг/дм³ концентрації ртуті та її сполук: р. Льва, 100 км, с. Переброди – 0,117 мкг/дм³ (перевищення у 1,7 раза); р. Стир, 48 км, смт. Зарічне – 0,084 мкг/дм³ (перевищення у 1,2 раза); р. Болдурка, 17 км, с. Лагодів – 0,080 мкг/дм³ (перевищення у 1,1 раза). Разом з тим, на середину кварталу вже зафіксованого незначне перевищення ЕНЯ_{max} за вмістом ртуті та її сполук лише у р. Полква, 2 км, с. Жемелинці - 0,080 мкг/дм³ (перевищення у 1,1 раза)

суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області:

Найбільший вміст забруднюючих пріоритетних речовин із досліджених проб зафіксовано на початок кварталу, а це 9 забруднюючих речовин по р. Тетерів, 247 км, нижче скиду КП «Житомирводоканал», із них: 2 – групи пестициди та інсектициди, 2 – поліароматичні вуглеводні, 2- леткі органічні сполуки, 2 – хлоровані вуглеводні та 1 – група розчинників.

Порівняно із попереднім кварталом якість води у суббасейні Прип'яті за вмістом специфічних синтетичних показників істотно не змінилася і знаходиться на аналогічному рівні.

Вплив на формування якості води у суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра продовжують чинити процеси розкладання органічних речовин, спричинені продуктами життєдіяльності живих організмів, які потрапляють у водні об'єкти, передусім, від точкових джерел з недостатньо очищеними стічними водами населених пунктів, промисловими стічними водами. Навантаження небезпечними речовинами пов'язане з впливом пріоритетних речовин, які надходять до водних об'єктів як від точкових так і дифузних джерел.

Результати вимірювань опубліковані за допомогою веб-системи Держводагентства «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України» <http://monitoring.davt.gov.ua>, яка вміщує інформацію про:

- водний об'єкт, на якому проводиться моніторинг вод
- показники, за якими проводиться дослідження
- періодичність здійснення вимірювань
- лабораторію, яка здійснює відбір проб та проводить вимірювання.

Інтерактивна карта забрудненості річок (<https://texty.org.ua/water/>) по результатам моніторингу дає можливість оцінити стан водного об'єкта по параметрам забруднення, порівняти його із встановленими нормами, з'ясувати як дані змінювалися протягом 5 років.